

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru Români și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.“

Èr banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Pentru caracterul confesional al școlii.

Două momente s'au ivit în istoria mai nouă a poporilor din apusul Europei, cari ne dovedesc, că schimbarea în spre mai bine, și respective biruința bisericii creștine asupra curentelor dușmănoase de astăzi se va poté realiza numai propagând și întărind în mai mare măsură sentimentul religios în popor.

Aceste două momente sunt: faptul, că guvernul Germaniei a încercat în anii trecuți a reda școlii caracterul confesional, èr acum același lucru se face în Belgia. Motivele pentru cari s'a încercat Germania, și pentru cari lucrăză acum Belgia la introducerea caracterului confesional a emanat, și emanăză de sigur din o trebuință adênc sêmțită a societății. Începe adecă lumea să-se convingă că fără a da religiunii influința trebuinciosă spre a creșce din fiitórele generațiuni ómeni cu frica lui Dumnezeu, — nu se vor poté stârpi relele cele multe și în special socialismul și comunismul, cari bântuiesc astăzi statele din apusul Europei.

În Germania încercarea de a reda școlilor caracter confesional nu a succes de sigur din motivul, că poté că buba nu a fost destul de còpșă pentru o operațiune atât de radicală. În Belgia a succes încă în anul 1895 pasul prim. Prin o lege votată în numitul an s'a încredințat inspecțiunea școlară preoțimii; èr acum prin un proiect de lege se lucrăză a-se reda școlii caracterul confesional în tótă întregitatea; și acésta se întêmplă din motivul unei rațiuni de stat. Guvernul adecă s'a convins, că cu stările și consecințele provenite din școle fără confesiune statul nu mai poté să înainteze.

Ideia școlii fără confesiune a rêsărit, și s'a plantat în lume întocma ca și căsătoria civilă din

nemulțămirea ce a esbucnit cu deosebire din veacul al șesepredecele a în contra modului de guvera al bisericii apusene. Este o idee, carea s'a plămădit din nemulțămire, și a esbucnit din rês bunare.

Regulă generală este iasă, că din rês bunare nu iese nici odată nimic bun. Acésta se vede astăzi cu deosebire în Franța. A introdus poporul francez în timpul revoluțiunii căsătoria civilă, și urmarea acestui pas isvorit din nemulțămire și ură se sêmte cu multă amărăciune. În Franța scade populațiunea franceză; èr acésta scădere inspiră statului mari îngrijiri, deórece scăderea populațiunii pentru fie-care societate este un semn vèdut al decădintii moravurilor. Pentru a preveni acest rên social se fac deja încercări. Una din aceste încercări este ca statul la împărțirea funcțiunilor se preferescă așa numiților celibatari pre ómenii căsătoriți, cari au cel puțin 3 prunci. Măsura acésta, dacă se va adopta poté să fiă pentru moment un medicament paliativ, dar nu este, și nu poté să fiă o cură radicală, deórece o schimbare în spre mai bine se va poté realiza numai dacă societatea va reda căsătoriei sfințenia, sub scutul căreia a pus Mântuitorul Christos familia creștină.

Va veni de sigur odată lumea la acésta convingere, èr până când va veni, va trebui să-i supòrte urmările.

De urmările școlii confessionale, așa se vede, Belgia, unul din cele mai democratice și liberale state din apusul Europei s'a convins. A vèdut adecă din revoltele de lucrători ivite în anii trecuți, că așa numita cestiune socială, carea ține astăzi lumea în o agitațiune fără sfêrșit nu se poté resolvi, decât numai prin religiune, prin biserică și prin școla confesională.

Noi avem școala noastră confesională, ér cele ce se lucrăză astăzi în Belgia, stat înaintat în cultură, ne spun ceea ce vedem și sêmțim și noi dîlnic, că datorința avem unul fiecarele să întărim caracterul confesional al școalelor noastre, și cu deosebire să îngrijim, ca școalele noastre să producă tot mai mult pre terenul creșterii religioase.

Avem însă în această privință multe greutăți. Una și cea mai mare din aceste greutăți este între altele faptul, că a început a se traduce și lăți în popor scrieri din autori apuseni cari au produs în apusul Europei spiritul anticreștinesc și dușmănos bisericii.

Pentru orientare amintim, că în un număr mai recent din „biblioteca pentru toți,” s'a publicat între altele un tractat: „despre educație” de Herbert Spencer. Dênsul este un scriitoriu englez astăzi mult cetit, dar este dușman pronunțat religiunii și bisericii creștine. Dênsul în scrierile sale propagă, că universul s'a dezvoltat de sine, ér ființe, cari nu le putem privi cu sensurile noastre, nu ar esista. Se-nțelege de sine că din acest punct de vedere scrie Spencer tóte, și prin nrmare și tractatul său „despre educație,” publicat în românesce în „Biblioteca pentru toți” — cetit fără critică póte mai mult se strice, decât să-ne ajute.

Inregistrăm din acest tractat următoarele ceea ce dice Spencer cu privire la educațiunea morală. Dênsul adecă dice între altele: „funcția părinților (în educațiunea morală) este de a veghia ca servitori și interpreți ai naturii, ca copiii lor să sufere adevăratele urmări ale purtării lor, — reacțiunile naturale — neînălăturându-le, nemărindu-le, neînlocuindu-le cu nișce urmări artificiale.”

Susținênd Spencer că părinții ar fi „servitori și interpreți ai naturii,” este natural, că dênsul propagă idolatriă, deórece urmând acestui sfat omul se degradéză pre sine, și să închină făpturilor séu cum dice dênsul naturii și nu Creatoriului. Omul nu este creat pre lume, ca să asculte nici de pămênt, nici de sóre, cari aparțin naturii, ci este creat, ca folosindu-se de bunătățile, ce i-le pune la îndemână „natura” prin viața sa morală să-și cășcige bunăstare și fericire, ér moralitate nu esistă acolo, unde nu esistă religiune.

A adopta idei de ale lui Spencer în educațiunea morală a pruncilor însemnăză a-ne înstreina de lumina evangheliei, și a face experimente, cari numai la stricăciune pot să-ne conducă.

Chiar pentru acésta trebuie să fim cu grije, ca astfelu de sfaturi să nu ne înstreineze de modul de creștere, carele emanéză din principiile evangheliei. Și fiindcă astfelu de scrieri să respândesc și la noi, cu atât mai vêrtos să îngrijim, ca creșterea generațiilor viitoare să se facă în deplină măsură în conformitate cu principiile evangheliei, mai cu seamă astăzi, când vedem, că state înaintate ca Belgia voiesc să redea școalei caracterul confesional.

Investitura P. S. S. noului Episcop al Romanului.

În 10 April n. la órele 11 și jum. s'a făcut cu ceremonialul oficial investitura noului Episcop al Romanului, P. S. I o a n i c h i e B ă c ă o a n u l.

La órele 11 au început să vină la palat toți demnitarii statului prin cari și mai mulți fosti ministri, senatori, deputați, dl. C. F. Robescu, primarul capitalei, membrii consiliului comunal, membrii tribunalelor și Curților, ai parchetului și oficirii generali și superiori de garnisonă.

Cortegiul a pornit din curtea Metropoliei la órele 11 și jum. în ordinea următoare: Dl prefect al capitalei; două plutóne de cavalerie; protoiereii capitalei; trăsura regală cu I. I. P. P. S. S. Mitropolii; trăsura regală cu noul Episcop; alte două plutóne de cavalerie. La drépta și la stênga trásurilor regale cu Înalt Prea Sântiții Mitropolii și a P. S. Episcop se ținea câte un maior. La intrarea Înalt Prea Sântiților Mitropolii și a Episcopului în curtea palatului, garda eși, presentând arma, și musica militară, întonă spre rugăciune.

La peron, Înalt Prea Sântiții Mitropolii și Prea Sântitul Episcop au fost întimpinați de dl adjutant de serviciu și în capul scării de onóre de cătră dl prefect al palatului, ear' de acolo fură conduși de cătră dl prefect și de dnii adjutanți regali în salonul de primire.

Anunțându-se sosirea Prea Sântiților Prelați, M. Sa Regele, dimprună cu A. S. R. Principele Ferdinand, precedați de toți adjutanții și de dl prefect al palatului, fac intrarea în sala Tronului. După ce Majestatea Sa s'a suit pe Tron, avênd la drépta pe Alteța Sa Regală, — dl ministru al cultelor și instrucțiunii publice a condus pre Prea Sântitul Arhichereu Ioanichie Bacaoanul noul ales al scaunului episcopal de Roman, din salonul de primire până în fața Tronului și dete cetire diplomei de investire a noului ales. Acolo archidiaconul Sântei Mitropolii, eare ținea cârja noului ales, îl îmbrăcă cu mantia; ear' I. P. S. S. Mitropolit al Moldovei luând cârja, o remite în mâna Majestății sale, pronunțând următoarea locuțiune:

Sire!

Eparchia de Roman făcând parte din păstorésca oblăduire a metropoliei Moldovei, rog smerit pe Majestatea Vóstră a o incredința noului ales, episcopului Ioanichie, conform străvechiului us al bisericeii și a datinelor țerei.

Majestatea S'a s'a adresat episcopului dicându-i :

„Îți incredințez cărja episcopală pentru a păstori turma eparchiei Romanului.“

Prea Sântia Sa mulțămind, rosti următóea cuvântare :

Sire!

Chiar în momentul când cu smerenie și evlavie am primit din Augustele Vóstre Mâni Toiagul păstoriei din eparchia Romanului, în chiar acel moment dis'am în mine : „Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeu! și duh drept înnoșește întru cele din lăuntru ale mele.“

Stând ađi în fața Vóstră, Mărețe Suveran, de datorie am de a spune Majestății Vóstre, că în păstoria turmei cuvântătoare a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos, pururea voi sta cu cuget priveghitoriu și cu minte deșteptă la prima din primele învățături constituționale, anume că Majestatea Vóstră sunteți cea mai înaltă expresiune a suveranității poporului român, dela care derivă tóte puterile în stat.

Plecând de la această primă învățătură, însuflețit de Sfântul Ciprian, urma-voiu a propovedui : că Biserica Domnului nostru Isus Christos este ca un Sóre, care dă vieță lumii întregi, dar a căreia lumină una este . . . ; că cu toții, Suveran, Metropolii și Episcopi, presbiteri, diaconi și popor, suntem concepuți în pântecul unei singure mame, hrăniți cu același lapte, animați de același spirit.

Voi mai spune, Majestate, că Sfântul Sinod este autoritatea cea mai înaltă și cea mai sântă a Sântei Biserici autocefale ortodoxe de răsărit.

Nu va fi așa dar învățătură, Sire, în care, supus legilor țerei, se nu mă povățuesc de cuvântările înțelepților Sânti Părinti ai bisericeii de răsărit.

Voiu mai spune, Majestate, nu numai că sunteți scutul și apărătorul cu ochiul neadormit a întăririi și înfloririi Sântei noastre Biserici, dar că sunteți și o fântână pururea curgătoare de binefaceri.

Și acum când, ca Episcop al Romanului mi-am făcut în fața Vóstră, Mărețe Suveran smerită această profesiune de credință, întorcând privirile mele către această strălucită adunare, face-voiu un călduros apel ca să-și unescă glasul ei cu acel al smereniei mele, și să strige dimpreună cu mine :

Mulți ani trăiască Carol I, primul nostru Rege, spre a înălța și țera și Biserica la apogeul măririi sale!

Mulți ani trăiască buna noastră Regina, Elisabeta, mama binefăcătoare a sufletelor scârbite și nenorocite!

Mulți ani trăiască Moștenitorii Tronului dimpreună cu drăgălașii Prințșori, bucuria și speranța scumpei noastre patrii!

La acestea M. S. Regele binevoi a răspunde P. S. S. Episcopului :

„Marele colegiu electoral, înființat prin legea sinodală, alegând pe Prea Sfinția Ta ca Episcop al Eparchiei Romanului, cu vie mulțumire Ți-am incredințat cărja episcopală ca semn vedit al puterii duhovnicești.

Mândru poți fi că crederea Țrei a chemat pe Prea Sântia Ta la acest străvechi scaun, imdobit de urmele neșterse ale unui șir de păstori învățați și evlavioși și am incredințarea, că pătruns de înalta Ta misiune, vei avea deapaururea, înaintea ochilor, marile pilde ce ei au lăsat.

Un timp îndelungat ai fost, Prea Sânta Părinte, în capul seminarului din Roman, unde ai pregătit tinerimea destinată a-și închina viața Bisericeii ; ai avut astfel prilejul de a cunoște această Eparchie, care de astăzi înainte este incredințată ocăruierei sufletesti a Prea Sântiei Tale. Condu dar Prea Sânta Părinte, cu acest Toiag, turma cuvântătoare a eparchiei Tale pe căile dragostei și ale b'nelui ; sădește în inima nouilor generațiuni respectul celor sfinte ; aprinde și întărește în sufletul tuturor iubire de țară tot-dauna nedespărțită.

Mulțumesc Prea Sântiei Tale pentru mărturisirile de credință ce Mi-ai dat prin căldurosa Ta cuvântare, și-ți urez, Prea Sânta Părinte, ani mulți și fericți pe scaunul episcopal al Romanului.“

După terminarea ceremoniei investituri, P. S. S. Episcopul Romanului a primit felicitările tuturor celor de față. Apoi, P. S. S. a fost reconduc la Mitropolie, cu același ceremonial ca și la venire, însoțit în trăsură de dl ministru al cultelor.

Predică

la Vinerea patimilor.

De Ioan Russu fostul paroch al Aradului; comunicată de Georgiu Lupșa preot în Dieci.

Și au luat pre Isus și l'au dus ca se'l restignescă, și ducându-și crucea sa a eșit la locul, ce se chiamă al Căpăținei ără Evreesce Golgota, unde l'au restignit pe el, și împreună cu el alți doi de o parte și de alta și în mljloc pre Isus. (Ioan. 19, 16. 18).

Lumea creștină e îmbrăcată în ținuta de astăzi în adâncă supărare și întristare! Semnele cele din afară a veseliei au amuțit și o durere au cuprins sufletele tuturor cugetătorilor. Și pentru ce? Pentru-că astăzi este Vinerea cea sângerósă, Vinerea în carea au suferit pe cruce omul cel mai nevinovat, omul carele păcat n'au făcut și'n a căruia gură nu s'au aflat vicloșug; omul carele au fost trimis dela D-đeu să scótă pe ómeni din rătăcire și orbie și să le arate adevărul și lumina. Astăzi

între dureri și suspine amare mōre pe lemnul crucii Isus Christos, fiul lui D-ȃeu, binefăcătorul cel mai mare al neamului omenesc. O tulburare cuprinde inima nōstră, o amețală birușce mintea nōstră, cānd recugetăm și ne aducem aminte de atāta barbarie, de atāta sēlbăticiā cātā suferi acest nevinovat miel al lui D-ȃeu. Și cu atāta e mai mare acēsta tulburare a inimei, cānd seim cā acei ōmeni cari numai cu cinci ȃile mai nainte l'au întimpinat cu pompă, între cāntece de bucurie și de laudă, cānd au intrat cālare pe mānzul asinei în cetatea Ierusalimului, ei au fost cari l'au ucis. Ce tristă caracteristică a firei omenesci.

Dar s'au rușinat trufia omenescă și fățāria cea fariseiascā, carea socotea sē înădușascā sēmānța cea aruncatā de Isus în inimile ōmenilor; cā sfānta lui învățatură dela rēsărit pānā la apus și dela meadā nōpte pānā lā meadā ȃi și așa din mōrtea lui au rēsărit viațā la milioane de ōmeni, și crucea carea se socot a lemn de ocarā, sē făcū lemn de mântuire pentru credincioși.

Între pcpōrele cele norocōse, cari s'au făcut pālase de învățatura lui Isus Christos, poporul român este unul din cele mai vechi, de ōre-ce cu dreptul sē pōte afirma, cā îndatā la începutul creștinātāții au primit strāmoșii nōștrii religiunea creștinā, acēsta religiune adevăratā și fericitōre. Inșā cānd stā omul și cugetā cu deamēruntul, cā adus-au acēsta sfāntā învățatură folosul cel dorit rōda cea fericitōre, atunci cu adāncă a inimei durere trebuie sē mărturisim, cā unii alt folos dela acēsta învățatură n'au luat, decāt numai numele schimbānd din păgān în creștin.

Ne-am adunat astāȃi înprejurul crucii pe carea sângerează întemeiătorul credinței nōstre, și cu durere de inimă ne aducem aminte de batjocura cea mare, care au suferit dēnsul dela nișce ōmeni fără de lege. Dar credeți mie, cā numai atunci va fi adevăratā durerea nōstră cinstea și rugāciunea nōstră, carea o trimitem în ȃiua de astāȃi înaintea lui D-ȃeu, dacā cu deamēruntul vom face o potrivire între învățatura lui Isus Christos pentru care au primit mōrte și între simțirile și faptele nōstre, ca sē vedem și sē cunoștem, cā suntem noi creștini în adevăratul înțeles al cuvēntului. Învēțatura lui Christos ne aratā datorințele nōstre față de D-ȃeu și față de aprōpele.

Pānā ce o scrutā paralelā voi face între împlinirea datorințelor acestora și între faptele ōmenilor cari sē numesc creștini, vē rog sē fiți cu luare aminte.

I.

Acest trimis al-lui D-ȃeu pre carele îl vedem sângerānd pe cruce, pentru ca sē ne redice din rātăcire ne-au învățat, cā temeiul fericirii este iubirea lui D-ȃeu și strādania de a urma perfecțiunii lui. De cānd numai esistā neamul omenesc în lume, pururea s'au aflat ōmeni, cari n'au cruțat ostenealā de a cugeta ȃiua și nōptea cā în ce sē cuprinde adevăratā fericire a omului pe pāmēnt. Așa au fost filosofii neamurilor, dar mai vērtos ai Grecilor, Socrat, Plato, etc. întru aflarea adevărului acestuia și-au pus strāduintā; dar multe capete multe păreri au produs, din cari s'au escat sectele filosofilor carii de ni-

mic al'ta nu erau lipsiți decāt de ce sē socotiau a fi aflat adecā de fericire.

Și pentru ce n'au aflat fericirea? Pentru aceea creștinilor, pentru-cā ei o căutau numai în lucrurile trecētore a-le lumii acesteia deșarte, unde singur cu bună samā nu se aflā, cāci precum este compus omul din suflet și din trup, întru asemenea chip numai acele cugetări și simțiri pot îndestula pe om și sufletul māngāe și trupul nutresc.

Isus Christos a fost trimisul lui D-ȃeu, pentru carele a fost susținutā deslegarea acestei întrebări. Dēnsul a venit și a învățat pe ōmeni a cunoșce și a iubi pe D-ȃeu spuind cā acēsta este fericirea strigānd și grāind: „Acēsta este viața de veci, a te cunoșce pre tine unul adevăratul D-ȃeu și pre carele ai trimis pe Isus Christos.“

Și care datorințe purced din cunoșcerea lui D-ȃeu? Iubirea, închinarea, adorarea, irica și strāduintā de a ne învăța întru legea lui, precum cea carea au tornat-o dēnsul prin fire în mintea și inima nōstră; așa și întru cea descoperitā nouē dela dēnsul prin bărbații sēi cei aleși!

Aceste sunt datorințele creștinului în preajma D-ȃeirei după sfānta învățatură a Mântuitorului nostru pre carele îl vedeți înșipt pe cruce! Ce socotiți deci ascultătorilor, mai aprinse sunt inimile ōmenilor care sē numesc creștini spre împlinirea acestor datorințe, au sunt mai grabnice spre împlinirea poftețelor sale celor pāmēnteșci? ōre toți cunosc, ōre toți îl iubesc, ōre toți se închinā lui D-ȃeu, ōre toți îl adorează? ōre toți pōrtā fricā în inimile lor de dreptatea lui care sē numesc creștini? Ba nu fraților! Cāci toți cari alipesc inimile lor mai tare de lucrurile cele deșarte ale lumii acesteia decāt de D-ȃeu, aceia nu iubesc pe D-ȃeu, n'au fricā de dēnsul, nu slujesc, nu se închinā lui. Cāci toți aceia pun credința, iubirea, nădejdea lor pe lucrurile cari le poftețesc ēr nu pre D-ȃeu, și așa se fac închinători de idoli; ēr nu creștini adevărați.

Nu vē adunați mamonā, nu vē îngreunați inimile vōstre cu māncarea și cu bēutura stigā învățānd pe ōmeni Isus Christos. Inșā ōmerii carii sē numesc cu numele creștini pōrtānd cea mai mare grijā de mamonā trecēnd cu vederea poruncile mântuitoare, tōtā silința, truda și ostenețā o pun întru cāștigarea averilor, întru sāturațrea pāntecelvi, întru deșārtăciunea cea trecētore a lumii așesteia, ērā în D-ȃeu nu se înbogățesc.

Ce folos aveți darā cā vē numiți creștini dacā învățatura cea sfēntā nu stāpāneșce în mintea în inima și în faptele vōstre? Nici un folos, ci păcāte, mari păcāte dacā știți și cunoșceți legea și nu o faceți. „De n'asi fi venit și nu le-asi fi spus lor păcat n'ar avē, ēr acum n'au îndreptare de păcatul sēu.“ — Pentru aceea dacā purtați cinstitul nume, fiți următorii lui D-ȃeu ca nișce fi iubiti și umblați întru dragoste precum și Christos v'au iubit pre voi, și s'au dat pre sine pentru noi aducere și jertfā lui D-ȃeu întru miros cu bună mirēsrmā, ȃice apostolul Pavel în epistōla cātără Ef, 5, 1. 2.

II.

Poruncā nouā dau vouā, ca sē vē iubiți unul pe

altul pre cum eu v'am iubit, așa să vă iubiți toți unul pe altul, că întru acesta vor cunoșce că sunteți școlarii mei, dacă veți avé dragoste între voi.

În séra mai înainte de ce l'au prins Jidovii pre Isus Christos au grăit dēnsul aceste cuvinte către prețierii săi cei mai deapropo, arătându-le carea simțire trebuie să precumpenescă în inima creștinului. Și pentru-ce recomandă Isus Christos mai vartos acesta simțire unătorilor săi? Pentru aceea ascultătorilor, pentru-că dintr'ansa adevă din dragostea cea creștinească întocma ca dintr'un isvor curg toate faptele cele bune care împodobesc pe creștin. Ascultați, o ascultați cum vorbește sfântul apostol Pavel, acel luminătoriu al neamurilor despre dragoste când dice: Dragostea îndelung răbdă, se milostivește; dragostea nu pismueșce, dragostea nu se sumeșce nu se trufeșce, nu se pôrtă cu necuviință nu caută a-le sale, nu se întărită, nu gândeșce răul, nu se bucură de nedreptțe ci se bucură de adevăr, toate le suferă toate le crede, toate le nădăjdușce, toate le răbdă. II. Co. 13, 4—7.

Din acesta simțire purced datorințele creștinului în preajma deapropelui său, dar îngăduiți să potrivim aceste datorințe cu faptele creștinilor de astăzi. să vedem și să cunoșcem încât corespund faptele datorințelor.

Ôre avem îndelungă răbdare cu slăbiciunile și cu greșelele confrăților noștri? Ôre ajutam noi bunul cel de comun și împărțim milostenie săracilor și bolnavilor? Ôre nu ne pare rău când deapropelul nostru înainteză în cariera sa și se înmulțesc averiile lui? Ôre nu ne sumeșim ne trufim? Ôre purtându-ne după cuviință nu ne batem joc de alți confrăți? Ôre nu întrebrițăm mijloce neieritate spre înmulțirea averiilor noastre? Ôre n'am făcut numai din pismă și din reință neajuns deapropelui nostru?

În timpurile acestea creștinilor, în timpurile acestea când egoismul a ajuns culmea sa când lucsul s'au lățit ca o ciumă ucigătoare de suflet, când lăcomia au înfășurat sufletul și inimile, când își bate joc de sărăcia și mișcetatea deapropelui se socoteșce ca o gravitate, când pe sărac, pe bolnav, pe cel lipsit de pâne nime nu miluesce, o în timpurile acestea nu se pôte de ajuns spune nu se pôte de ajuns stăga, până ce nu vom implini toate datorințele dragostei celei creștinesci până atunci nu ne putem numi creștini adevărați.

Dar au ajuns vremea ascultătorilor, au ajuns vremea să cercăm cu deamăntuntul simțirile și faptele noastre și dacă aflăm că acele nu corespund cu datorințele creștinului, să ne îndreptăm viața noastră. Aduceți-vă aminte cât e de scurtă cariera noastră cea pământescă, aduceți-vă aminte cât de curând ne pôte cuprinde mórtea și dacă nu vom fi gata de calea cea lungă atunci vecinica căință va råde sufletele noastre. Nu vă nădăjduiți în putere, nu în sênătate, nu în ținerete că fără deosebire seceră mâna cea rece a morții și pe bătrâni, și pe tineri, pe cel tare și pe cel sênatos: că omul e ca érba și țălele lui ca flórea câmpului, preste carea când trece vântul o usucă și locul ei nu se mai cunoșce.

Priviți la crucea pe carea sângeréză Isus Christos! Étă frăților în vârsta cea mai frumoasă a vieții sale îl răpi

mórtea din numărul celor vii în al treideci și treilea an al vieții sale cei pământesci. Inșă el au murit cu credință cu nădejde spre făgăduințele Tatălui. „Părinte! în mânilor Tale dau sufletul meu!“ Luați dară esemplu dela credința și nădejdea lui și grăbiți a aduce prin fapte creștinesci mântuire sufletelor vóstre, căci atunci când veți despărți odată de lumea acesta cu bună samă veți fi cu dēnsul, precum dice însuși: „Părinte pre care ai dat mie, voiesc ca unde sunt eu să fie și aceia împreună cu mine.“ Amin!

În ziua de 30 Martie a. c. a trecut la cele eterne venerabilul părinte Ioan Hannia, protopresviter, și director emerit al seminariului archidieceșan în anul 80 al etății și 50 al servițiului preoțesc.

Reposatul a fost un bărbat de mare greutate în viața și dezvoltarea noastră culturală. Dēnsul a fost născut din părinți economi la 1818 în comuna Sadu. Studiile gimnasiale le-a făcut în Sibiu, ér științele teologice le-a făcut la universitatea din Viena. La 1845 a fost numit secretariu consistorial, ér la 1848 a fost numit profesor la institutul teologic din Sibiu, ér la anul 1865 a fost numit director al seminariului archidieceșan din Sibiu, în care calitate a funcționat până la 1 Septembrie 1895, când a trecut în binemeritul stat de pensiuine.

Reposatul a fost un bărbat cu multă prevedere în toate cestiunile, cari privesc viața noastră publică. Înțelegea și pătrundea cu prevederea sa în ori cestiune, și cu sēmțui și iubirea sa față de biserică judeca în toate cestiunile cu multă obiectivitate, atât ca director în administrațiunea școlii, cât și ca membru al consistoriului archidieceșan, și al consistoriului metropolitan, precum și ca membru al sinodului eparchial și al congresului național-bisericesc.

Ne este în viață memoria activitatea răposatului ca membru al corporațiunilor și forurilor noastre bisericești. În multe cestiuni grele l'am vădut contribuind, că acele cestiuni să primescă o soluțiune nimerită.

Ceea ce a reprezentat dēnsul, în genere în viața noastră publică bisericescă, a reprezentat și ca profesor de pre catedră. Ca profesor de teologia pastorală și de catehetică răposatul îmbina în mod nimerit teoria cu practica. Prelegerile sale erau interesante și instructive pentru că întru sădirea și întă-

rirea sântului pastoral în elevi, principiile pastorale cari emană din sfânta evangeliă și din dezvoltarea istorică a bisericii, le întăria totdeauna și prin experiențe câștigate din istoria bisericii noastre naționale.

Astfeliu răposatul prin activitatea sa dezvoltată cu mult zel în agrul sfintei biserici și-a câștigat simpatia și iubirea contipurărilor și recunoștința postorității.

Rămășițele pământești ale veteranului protopresbiter și director seminarial pens. Ioan Hannia s'a depus spre vecinică odihnă în 13 April cu cuvenită pompă.

Strada Urezului, unde se oflă casa regretatului decedat, începând deja îndată după 1 oră era plină de o imensă mulțime de omeni.

La 2 ore, după obicinuita binecuvântare, sicriul e transportat în carul funebru și un cortegiu impoșant se formă în chipul următor: în frunte se așază elevii institutului pedagogic-teologic, purtând un stindard cernit; 2) musica funebrală. 3. corul funebru; 4. consăngenii din Sadu ai decedatului; 5. urmăză preoții oficianți îmbrăcați în odăjdii bisericăști: P. C. Sa vicariul archiepp. Dr. Il. Pușcariu, protopresbiterii Ioan Papiu, Z. Boiu, Mateiu Voilean, preotul Dr. R. Roșca, parochul G. Babeș și diacorul Ioan Popoviciu; 6. carul cu coronele; 7. carul funebru; 8. rudeniile din Sibiu și Brașov ale decedatului; 9. membrii consistoriului metropolitan și archid.; 10. membrii comitetului „Asociațiunii”; etc.

Ajuns la biserica din suburbiul inferior, cortegiul se oprește, ér cosciugul e transportat în biserică. După terminarea serviciului dumnezeesc, dl protopresbiter-asesor cons. Zacharia Boiu, rostesece din ușa altariului o prtrunțetore cuvântare funebrală.

După acésta în numele corpului profesoral dela seminarul Andreian, directorul acestui seminaru, dl. Dr. R. Roșca ceteșce o adênc simțită cuvântare, insistând cu deosebire asupra meritelor răposatului pentru crescerea preoțimeii în decurs de aprôpe un jumătate de secol, pentru creșcerea acelora, cari au fost și sunt pāvaza poporului nostru.

Rugăm pre Dumneșeu, ca sufletul lui să-1 așede în locașurile dreptilor!

În veci amintirea lui?

D I V E R S E.

* *Deputați pentru sinodul eparchial* a r a d a n în cercurile aparținătore jurisdicțiunii consistoriului din Oradea-mare au fost aleși următorii d-ni: În

cercul Beiuș: din cler Elia M o g a protopresbiter în Robogani; mireni Paul P a p p avocat și Dimitrie N e g r e a n din Beiuș. În cercul Beliu: din cler Petru S e r b administrator protopopesc; mireni Iustin A r d e l e a n redactor în Oradea mare și Dr. Iustin P a p p. În cercul Vașcău: din cler Vasiliu P a p p protopresbiter în Beiuș; mireni Dr. George P o p a asesor consistorial în Arad și Dr. Gavril C o s m a avocat în Beiuș.

* *Deputați mireni la sinodul eparchial* din C a r a n ș e b e ș s'au ales următorii d-ni și anume: 1. în cercul I. Valeaboului: Dr. Petru Mladin, medic cercual în Brebul și Dr. Petru Ionescu, profesor de pedagogie în Caransebeș; 2. în cercul II. Logoj: Dr. Alexandru Mocsonyi, proprietariu mare în Căpălăș și Coriolan Bredicean, avocat în Logoj; 3. în cercul III. Zgribesci: Virgil Tomiciu, proprietariu în Logoj și Dr. Stefan Petroviciu, avocat în Logoj; 4. în cercul IV. Făget: Titu Hațieg și George Martănescu, advocați în Logoj; 5. în cercul V. Coșava: Alexie Onițiu, jude reg. în Segedin, și Toma Haneșiu, comptabil în Făget; 6. în cercul VI. Buziaș: George Ioanoviciu, proprietariu mare în Duleu și Ioan Marcu, învățatoriu în Bogșă-montană; 7. în cercul VII. Jebel: Ioan Ionașiu, asesor ref. consistorial în Caransebeș, și Stefan Antonescu, președinte în pens. al Sedriei orfanale a comitatului Caraș-Severin, proprietariu în Șiria; 8. în cercul VIII. Gbilad: Dr. Lazar Simon, avocat în Ciacova, și Traian Barzu, asesor ref. consistorial în Caransebeș. 9. în cercul IX. Fizeș: Stefan Antonescu, președinte în pens. al Sedriei orfan. a comitatului Caraș-Severin, proprietariu în Șiria, și Martin Țapu învățatoriu în Fizeș; 10. în cercul X. Vêrșet: Vladimir Spătariu și Dr. Nicolae Popoviciu, advocați în Vêrșet; 11. în cercul XI. Iam: Ioan M. Roșiu, avocat în Biserica-albă, și Toma Dogariu, jude la tabla regéscă în Timișóra; 12. în cercul XII. Sasca-montană: Dr. Aurel Novac, avocat în Biserica-albă și Petru Corcan, protopretor în Iam; 13. în cercul XIII. Oravița-montană: Ilie Trăilă și Dr. Petru Cornean, advocați în Oravița-montană; 14. în cercul XIV. Recița-montană: Stefan Antonescu, președinte în pens. al sedriei orfanale com. din Caraș-Severin, proprietariu în Șiria, și Ioan Budințianu, avocat în Bogșă-montană; 15. în cercul XV. Bogșă-montană: Coriolan Bredicean, avocat în Logoj și Adrian Diacon, arhitect în Bogșă-montană; 16. în cercul XVI. Caransebeș: Zeno Mocsonyi, proprietariu mare în Bulci și Costandin Burdea, primariu orășănesc în Caransebeș; 17. în cercul XVII. Teregova: Ilie Curescu, președintele comunității de avere, locotenant în pens. în Caransebeș, și Patriciu Drăgălina, profesor diriginte la institutul pedagogic diecesan din Caransebeș; 18. în cercul XVIII. Mehadia: Vasile Segêrcean forestieriu în Orșova și Isaia de Stoica, oficial în Caransebeș; 19. în cercul XIX. Bozoviciu: Dr. Ioan Popoviciu, avocat în Orșova și George Bogoeviciu, esactor la fundațiunea „Gojdu” în Budapesta, 20. în cercul XX. Satul-nou: I. Bartolomei senator în Caransebeș.

* *Alcoolul și plămâni.* — E bine cunoscut

de medici că lucrătorii de antrepozite de vinuri și alcooluri sunt expuși la aceleași accidente fiziologice ca și bețivii cei mai îmbătrâniți în acest viciu. Chiar și servitorea care tórna în sticlă vinul stăpânilor ei resimte efectele unei beții mai mult sau mai puțin aparente dar reale.

Vaporii alcoolului amestecați cu aerul lucrăză, în adevăr, asupra plămânilor cu aceeași energie cu care lucrăză alcoolul lichid asupra stomachului și sângelui.

D. Gréhant, profesor de fiziologie la museul de istoria naturală din Paris, a făcut în această privință, o demonstrație experimentală, arătând, totodată și cantitatea de alcool ce se află în sângele unui animal făcându-l să respire aer ce conținea vaporii de alcool.

În experiențele lui, s'a servit de un câne înalt și puternic. Timp de 6 ceasuri, cânele a fost silit să respire alcool de 91 grade. Pentru acest scop, s'au întrebuințat un fel de aparate anume construite, legate de botul cânelui.

Peste 2 ceasuri, 100 cent. cubi din sângele animalului conțineau 0 ctm. 1 de alcool absolut.

În orele următoare proporția a crescut repede. La ora a 6-a s'au găsit 0 ctm. 6 de alcool ear' cânele era beat-mort; în ziua următoare îi trecu cu desăvârșire beția.

Pe un alt câne, căruia i-a injectat la început un volum de alcool absolut egal cu $\frac{1}{25}$ din greutatea sângelui (dosă ce produce beția), l'a făcut, de asemenea, să respire aer amestecat cu vaporii de alcool la 25 grad. Cânele a murit peste câte-va ceasuri.

Concluzia: Lucrătorii cari muncesc într'o atmosferă încărcată de vaporii de alcool ar face foarte cuminte să se abțină de a bea vre-un fel de alcool și vor trebui, pe cât e posibil, să-și întrerupă cât de des lucrul pentru a merge să respire aerul curat de afară, ca ast fel să elimineze o parte din alcoolul absorbit de plămâni.

* *Marinimositate.* Când renumita cântăreță Christina Nilsson a concertat în 24 Septembrie 1885 în Stockholm, a izbucnit foc în sala concertului, și în imbulselă ce s'a produs în urma acésta, șapte persoane au murit. Puține zile mai târziu cântăreța se afla tocmă în locuința ei la hotel, când étă, că întră o servitoare cu două copilițe de mână în odaia ei și țice într'un ton cam réstit cătră artistă: „Mama acestor doi copii s'a nenorocit la concertul d-tale de dăunăți și și-a perdut viața, ér eu pânea; copii nu mai au pe nimeni pe lume, de aceea ți-i aduc d-tale dómna!” Cântăreța Nilsson privi câte-va momente cu uimire la servitorea, care-i vorbi și țise apoi, după-ce s'a gândit puțin: „Ai tótă dreptatea!” După aceea ea plăti fetei salarul restant trimise pe copii încă în ziua aceea într'un pension și țise cătră directore, care o întreba cum de vine a se îngriji de copii: „Le-am răpit mititeilor, deși fără să vréu și fără să sciu, pe mama lor; este deci numai drept și echitabil ca să pășesc eu în locul morței.”

* *Leacul împotriva ofticei.* „Deutsch Medicinische Wochenschrift” publică o comunicare a celebrului doctor Koch privitoare la o nouă preparațiune a tuberculinei. Din acésta comunicare rezultă că doctorul Koch a reușit, după mai mulți ani de cercetări, să gă-

sescă o compoziție care procură o imunitate sigură în contra bacilului tuberculozei. La cobaii tuberculoși tratați cu noua tuberculină, s'au constatat transformări regresive în organele infectate la începutul tratamentului. S'a obținut o ameliorare excepțională la persoanele aflate în prima fasă a ftisiei pulmonare și la bolnavii atinși de lupus. Noul leac s'ar puté considera ca foarte bun și vindecarea sigură. Doctorul Koch crede că, deocamdată e prematur de a se întrebuința expresia „vindicare” ci numai mai târziu când, după mai multe experiențe, se va convinge și lumea pe deplin despre eficacitatea „tuberculinei”. Leacul acesta n'a pricinuit nici un fenomen accesoriu neliniștitor. Cu el se fac injecții sub cutane, la început în doze mici, și apoi, în doze din ce în ce mai mari.

* *O insulă magnetică.* Legenda despre muntele magnetic, care exercita o putere iresistibilă de atracțiune asupra tuturor vaselor plătitoare, cari se apropiiau prea mult de el a găsit o formă de realitate în marea Baltică, în apropierea imediată a cóstei germane. În adevăr, cunoscuta insulă Bornholm din acésta mare, pendinte de regatul Danemarcei, se póte privi ca un mare magnet.

Chiar dacă puterea atractivă a acestei insule e atât de mare ca aceia a legendarului munte magnetic despre care se povestește că scotea cuile de la corăbii distrugându-le în acest chip, totuși magnetismul pe care-l posedă stâncile insulei Bornholm póte pricinui în alt chip corăbiilor și vapoarelor mari neajunsuri.

Mersul lor regulându-se după acul magnetic, și magnetismul insulei, exercitând asupra-i o influență atât de mare, că face să devieze atât de mult direcția mersului năvii, de multe ori se întâmplă ca vasul să cadă în pericole. Deviațiunea cursului se póte efectua cu atât mai ușor, cu cât efectul magnetic al insulei începe a se simți deja la distanța de 15 kilometri de țărmul ei.

O bancă de stânci, așezată în dreptul insulei Bornholm de asemenea se compune din aceeași substanță magnetică. Ori cât de interesant e fenomenul acesta, totuși reclamă cea mai mare atențiune din partea navigatorilor cari plutesc prin vecinătatea insulei Bornholm.

* *Un concert de rimători.* Baignes, inspectorul muzicii lui Ludovic XI, era un om de o imaginațiune fecundă. Regele, creștând să-l pună în încercătură, îi ceru odată să organizeze un concert executat de porci. Musicantul adună un număr însemnat din aceste animale, de diferite vârste, și cari aveau, prin urmare, diferite sunete de voce. El le aședă în ordine sub un cort mareț, așa că punând în mișcare un fel de claviatură de orgă, le țuțepa cu niște bolduri, ce se aflau sub picioarele lor, și le silia, prin durerea ce le cauza, să scótă, țipând, sunetele de cari avea trebuință spre a forma un fel de armonie. Acest concert grotesc a făcut, se țice, mare plăcere regelui.

* *Iubileul reginei Angliei.* În ziua morții regelui Angliei Wilhelm IV., adecă, în 20 Iunie va fi aniversarea urcării pe tron a reginei Engliterei Victoria. Ziua acésta va fi sêrbată într'un chip extrem de strălucit. Fiind ziua de 20 Iunie și de Duminecă, festivitățile

se vor amăna pe 21 și 22 Iunie. Ziua a doua, adică în 22 Iunie va porni un cortegiu festiv în lungimea unui mil englez, în frunte cu regina, dela palatul Buckingham în biserica sântului Paul, unde se va oficia serviciul dumnezeesc. De aci cortegiul va merge în Mansion-House, unde deputațiunea cetățenilor Londrei va felicita pe regina, predându-i un album memorial. Cortegiul, la dorința reginei va trece apoi London-Bridge, spre a i-se da și clasei mai sărace privilegiul de a vedea festivitatea. În cortegiu vor fi reprezentate popoarele tuturor coloniilor. Milionarii americani au închiriat pe sume fabuloase câte un loc, de unde se pōtă privi cortegiul.

Comitetul central al reuniunii învățătorești aradane, districtul din dreapta Mureșului.

Nr. 143. 1897.

Convocare

În înțelesul regulamentului convocăm prin această

Aduarea generală ordinară

a reuniunii noastre învățătorești pe zilele Joi și Vineri (29 și 30 Aprilie n. c.) după s. Paști în aula seminarului diecesan, și rugăm pre toți membrii, cum și pre binevoitorii școlii noastre confessionali, să participe în număr cât se pōte de mare.

Adunarea se va țene de după următorea

Programa

1) Joi dimineața la 9 ore „asistarea în corpore la chiāmarea duchului sânt” în biserica catedrală.

2) „Constatarea membrilor prezenți” și dispozițiuni față de cei absenți.

3) „Încasarea tacselor restante și curente”.

4) Esmiterea unei deputațiuni, să invite la adunarea generală pre Il. Sa I. P. S. D. Ioan Mețianu și bineventarea ilust. prelat.

5) „Cuvânt de deschidere” de președintele reuniunii T. Ceontea.

6) „Frângerile vulgari” prelegere practică de Georgiu Stan învățător la școlă de model.

7) „Raportul general al comitetului” și predarea acestuia la o comisiune censurătoare.

8) „Învățământul poporal” disertațiune de Nicolau Boscaiu.

9) „Raportul cassariului, al bibliotecariului și al controlorului” și predarea acestora la o comisiune censurătoare.

10) „Împăratul Iosif al II-lea și școlă la Horea” prelegere practică de model, de Damaschin Medrea.

11) „Raportul comisiunii censurătoare” asupra raportului general al comitetului.

12) „Necesitatea educațiunii religioase și factorii săi” disertațiune de Vasiliu Suciu.

13) Raportul comisiunii asupra ra-

pōrtelor de cassă, bibliotecă și de controlă.

14) Însemnătatea istoriei în școlă poporală” însoțită de prelegere practică, de Vasiliu Iliș.

15) Însciarea de membrii noi, propuneri și interpelări.

16) „Învățătoria, familia și inspecțiunea școlară,” disertațiune de Mihai Vidu.

17) Alegerea unei comisiuni pentru autenticarea protocolului adunării generali.

18) Încheierea adunării generali prin președintele.

Arad, din ședința ordinară a comitetului ținută la 3/15 Aprilie n. 1897.

Teodor Ceontea,
președinte.

Iosif Moldovanu,
secretar al II-lea.

Concurs.

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătorești dela școlă primă din Giroc, (protopresbiteratul Timișorii) se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școlă.”

Emolumintele anuale sunt: 1) În bani gata 150 fl.; paușal pentru scripturistica 10 fl.; pentru conferință 10 fl.; 2) în naturale: 40 chible grâu; 10 stg. de lemne, dintre cari 6 pentru învățător și 4 pentru încăldirii salei de învățământ: un estravilan de 646 stg. □ după care alesul va purta sarcinile publice; 3) cortel cu 2 chilli, cuină, cămară, ștalog etc.; 4) dela înmormentări, unde va fi pofit 1 coronă.

Recursele provădate cu documente de evalificațiune prescrisă sunt a se trimite Prea On. oficiu protopresbiteral în Eabric (Timișóra). Recurenții vor avé a se presenta în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută în Giroc la 20 Martie v. 1897.

Comitetul parochial.
Cu consensul ppresb.: Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școlé.

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei de clasa a III-a din comuna Corbești, protopresbiteratul M.-Radna (comitatul Arad) devenită vacantă prin mōrtea preotului Alexandru Lazaru, să escrie concurs a II-a oră cu termin de 30 zile dela prima publicare în fōia oficiosă „Biserica și Școlă.”

Emoluminte sunt: a) Casa parochială cu gradină, prețuită cu un venit anual de 100 fl. v. a.; b) 12 holde pământ parochial, parte șes parte delos cu un venit anual de 100 fl. v. a.; c) venitele ștolare anual 100 fl. v. a.; d) venitul de bir preoțesc dela 103 nr-e case, câte 1 măsură cucuruz sfărmat à 1 fl. suma 103 fl. v. a.

Reflectanții la această parochie se avizedă, că recursese lor instruite conform cerințelor „Statutului Organic” și regul. pentru parochii, și adreseate comitetului parochial din comuna Corbești să le trimită M. On. protopresbiter tractual în M.-Radna până la termenul indicat, având a se presenta în sfta biserică din Corbești pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

NB. Alegîndul preot va avé a suporta tōte reparațiunile casei parochiali, precum și solvirea contribuțiunii pământului, și îngrădirea intravilanelor parochiali.

Corbești la 23 Martie (4 Aprilie) 1897.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: VASILE BELEȘIU, m. p. protopop.